

2016-08-15

Yttrande på remiss om Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn (Promemoria 2016-06-21)

Kävlinge kommun har tagit del av förslag "Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga."

Kävlinge kommun har tagit del av det yttrande som SKL, Sveriges kommuner och landsting, avgett och där inget annat anges står Kävlinge kommun bakom inriktningen i deras remissvar

Mot bakgrund av att förslaget får stora konsekvenser för Kävlinge kommun vill vi lämna följande sammanfattande synpunkter.

Inledning samt ikraftträdande

Kävlinge kommun har gjort en preliminär beräkning om vilken merkostnad förslag om ändrat ersättningssystem skulle få för Kävlinge kommun om motsvarande ersättningssystem gällt idag. Merkostnaden, annat oförändrat, skulle leda till en ökad kostnad på drygt 40 miljoner, vilket motsvarar en skatthöjning med mer än 0,50 kronor.

Självklart har Kävlinge kommun, i likhet med andra kommuner, ett ansvar att ställa om och verka för att finna fler och nya boendeformer samt omförhandla vissa avtal där det är möjligt.

Såväl regering som landets kommuner har ett gemensamt ansvar att offentliga verksamheter drivs så kostnadseffektivt som möjligt.

Kävlinge kommun har en ansträngd bostadssituation och en lång kö till befintliga hyresbostäder i kommunen. Genom V & B syd driver kommunen ett HVB – hem samt har tillgång till ett antal utslusslägenheter. Kävlinge kommun saknar stödboende, studentboende och mindre lägenheter. Självfallet har vi ett ansvar att ställa om och försöka finna nya vägar att lösa boendefrågan men omställning tar tid. Det är helt orealistiskt att till årsskiftet, då förslag om nytt ersättningssystem föreslås träda i kraft, hinna ställa om boenden, skapa nya boendeformer och förhandla om avtal. Vi menar att kommunerna behöver längre omställningstid och delar SKL:s bedömning att nytt ersättningssystem tidigast kan träda i kraft 2018-01-01.

Ersättning för beredskap och kapacitet

Kävlinge kommun tillstyrker förslaget men anser att det är otydligt utformat. Inte minst är det svårt att bedöma/beräkna på vilken prognos som ersättning kommer att utges.

Mot bakgrund av förslaget om att kommuner inte ska tillåtas placera barn utanför den egna kommunen är det nödvändigt att varje kommun har en beredskap för att kunna ta emot barn på kort varsel. Det kommer därmed vara nödvändigt att upprätthålla platser i avvaktan på att barn anvisas till kommunen. Ersättningssystemet för denna beredskap bör enligt Kävlinge kommuns uppfattning säkra att kommunerna får ersättning för dessa kostnader. Av förslaget är det svårt att bedöma om så blir fallet.

Schablonbelopp för mottagande i anvisningskommun

Kävlinge kommun är positiv till schablonersättning för mottagande men menar att nivån är alldeles för lågt satt. 52 000:-/barn är för lågt beräknat. Ersättningen täcker inte kostnaderna för utredning och god man. Inte sällan behöver det göras flera utredningar på samma barn. När barnet anländer görs en första utredning och i de allra flesta fall behövs det göra nya utredningar

i takt med att barnets behov och förutsättningar blir mer kända. Beloppet tar heller inte hänsyn till de merkostnader som finns i form av handledning, utbildning, arbetsledning m m. som krävs för en fungerande organisation.

Schablonersättning per dygn för mottagande

Kävlinge kommun är positiv till schablonersättning vilket avsevärt kommer att underlätta administrationen. Det torde också innebära att ersättningarna kan komma löpande och att kommunen därmed inte behöver stå med stora fodringar i förhållande till Migrationsverket. Det ger också en större tydlighet och förutsägbarhet.

Schablonersättningen som föreslås för ungdomar upp till 18 år är 1 350:-/dygn. Kävlinge kommun menar att denna ersättning är alldeles för lågt satt. I promemorian görs antaganden om att 30% av ungdomarna mellan 16 - 17 år kan bo på stödboenden. På vilka fakta eller bedömningar som detta grundas är oklart. Kävlinge kommun menar att det är orealistiskt att 16 - 17 åringar i den omfattningen som promemorian anger kan vara aktuella för stödboenden. Många av de ungdomar vi tar emot har stort behov av stöd och vägledning av vuxna. Vi har bedömt att stödboende främst kan vara aktuellt som en form av "utsluss" när den unge har en fungerande situation och kan större ansvar för sig själv.

Kävlinge kommuns genomsnittliga dygnskostnad är redan idag högre än den ersättning som utges. Mot bakgrund av att vi saknade egna lämpliga lokaler var vi tvungna att i en ansträngd situation finna de placeringar som var möjliga. I år beräknas kostnaderna för verksamheten överstiga den ersättning som utges med 6 200 tkr. Kävlinge kommun menar att schablonen även fortsättningsvis bör vara 1 900:-/dygn.

Schablonersättningar för unga i åldern 18 - 20 år med uppehållstillstånd

Förslaget anger att ersättningen för myndiga personer ska utgå med 750:-/dygn. Det är tilltalande att utveckla nya boendeformer som inte innebär placering enligt socialtjänstlagen. Ett utvecklingsarbete som sannolikt skulle gynna utvecklingen inom den sociala ungdomsvården bredare än enbart rörande ensamkommande. Det är dock ett utvecklingsarbete som tar tid, både att finna formerna men också att rent faktiskt åstadkomma tillgång till bostäder av olika slag. Det är också viktigt att slå fast att behoven av vilken typ av boende eller placering som den unge har behov av varierar, såväl för ensamkommande som för övriga ungdomar i åldersgruppen. Förutsättningarna i kommunerna varierar att kunna erbjuda olika former av boende, såväl för ensamkommande som för övriga ungdomar i kommunen.

Vi vet att fullföljd utbildning är den bästa vaccinationen för att lyckas i livet och för att möjliggöra anställning och goda förutsättningar i livet i övrigt. I Kävlinge kommun är f n många ungdomar placerade utanför vår egen kommun. En slutsats som kan dras av förslaget är att placeringen bör upphöra när den unge fyller 18 år och att den unge då bör erbjudas annat mer självständigt boende. I vårt fall, och också i andra kommuner, skulle det innebära inte enbart att den unge byter boende utan det skulle också innebära att den unge tvingas byta bostadsort och skola, vilket allvarligt kan försvåra den unges möjligheter. I de fall den unge är placerad i vår egen kommun är det ett mer möjligt scenario, åtminstone i de fall den unge bedöms mogen att klara ett eget boende och eget ansvar för sin situation.

Andra ungdomar än ensamkommande som är föremål för placering är oftast, i likhet med ungdomar som bor hos sina föräldrar, placerade fram tills de fullföljt gymnasiet. I princip följer Socialtjänsten föräldrabalkens bestämmelser om föräldrars ansvar fram tills den unge fullgjort gymnasiet, dock längst t o m 21 års ålder. Blir det nu föreslagna ersättningssystemet verklighet kan man inte göra en annan bedömning är att förslaget anger att kommunerna ska göra en annan typ av bedömning när det gäller ensamkommande flyktingungdomar.

Kävlinge kommun delar uppfattningen att det ibland skulle vara både lämpligt och möjligt att den unge erbjuds andra boendalternativ när de blir myndiga men menar att detta inte kan gälla samtliga ungdomar. Och även om den unge har ett mer självständigt boende behöver de

3 (3)

sannolikt ändå fortsatt stöd i någon form. Kävlinge kommun konstaterar också att den föreslagna ersättningen ligger lägre än vad till exempel en plats på stödboende skulle kosta.

Ersättningen bör därför sättas betydligt högre än förslaget så att olika alternativ, som utgår från unges behov fortsatt möjliggörs.

Kävlinge kommun menar att schablonersättningen ska gälla samtliga ungdomar i denna åldersgrupp, såvida de inte deltar i etableringsinsatser.

Relationer till annan lagstiftning

Kävlinge kommun har under rubrikerna schablonersättning försökt peka på vikten av att placeringsform/boendeform utgår från den unges behov och förutsättningar. Vår tolkning av förslaget är att ungdomar i större utsträckning ska omplaceras till boendeformer som inte har samma omfattande vård och behandlingsinsatser, men också att de ska omplaceras från fungerande familjehem till egna bostäder när de blir myndiga.

Kävlinge kommun vill påpeka att många av de mottagna ungdomarna idag bor i fungerande boende i familjehem eller på HVB – hem. Många har funnit sig tillrätta och har en fungerande situation med såväl boendet som med skola och fritid. Enligt vår bedömning är det inte sannolikt att kommunen ensidigt kan omplacera den unge, fram för allt inte mot dennes vilja.

Det finns rättsfall som anger att det i vissa fall är möjligt att omplacera även mot den unges vilja, men det är långtifrån ett område som är välprövat rättsligt. Det är tveksamt hur rättsväsendet kommer att bedöma att en kommun omplacera den unge från en välfungerande situation där de "rotat" sig till helt nya förhållande när den unge själv motsätter sig det. Inte minst gäller detta i de fall där den unge också måste byta bostadsort och skola.

Ersättning för faktiska kostnader

Kävlinge kommun är positiv till att kommunen även fortsättningsvis kan få full ersättning för kostnader i samband med LVU – vård eller har motsvarande vårdbehov men är placerade enligt SoL, socialtjänstlagen.

För unga som fyllt 18 år men inte 21 år anger förslaget att kommunen ska kunna återsöka faktiska kostnader för försörjningsstöd. Kävlinge kommun menar att det också ska vara möjligt att återsöka också andra kostnader för andra former av biståndsinsatser som den unge kan ha behov av.

Beslut

Att översända denna skrivelse som Kävlinge kommuns remissvar till Yttrande på remiss om Ett nytt ersättningsystem för mottagande av ensamkommande barn A2016/01307/I

Pia Almström

Kommunstyrelsens ordförande